

Кир Буличов

Трябва да се помогне

Удалов беше сам в къщи, седеше и гледаше телевизор. Времето беше неприятно, дъжд, вятър, по улиците се носят мокри листа, добрият стопанин в такова време не би изгонил кучето си. Жена му Ксения взе децата и отиде отсреща при приятелката си, но Удалов се отказа. Програмата беше скучна, да изключиш телевизора и си легнеш. Но го мързеше да го направи. А когато на края Удалов намери сили да натисне копчето, в стаята се появи същество с три крака, с червени очи и с очила.

– Здравейте – поздрави съществото, изговаряйки думата със силен акцент. – Извинете мой произношение. Аз изучавах ваш език в бързане. Не се тревожете от мойта външен вид. Аз може да седне?

– Седнете – покани го Удалов. – Как е навън, още ли ръми?

– Аз направо от космос – каза съществото. – Летял в силово поле и дъжд не стигнал до мен.

– И какво обичате?

– Аз на вас попречил?

– Не, и без друго няма какво да правя. Говорете. Ще пиете ли чай?

– За мен чай бързодействаща отрова. Не, благодаря.

– Добре, щом ви вреди, не пийте.

– От чай аз умира в гърчове – призна си гостът.

– Нищо, ще минем и без чай.

Съществото подви и трите крака под себе си, качи се на фотьойла и протегна напред лапичката си с четиридесет нокътчета.

– Удалов – каза то развълнувано. – Нужна помощ.

– Добре – отговори Удалов, – ще помогнем, с каквото можем. Само дано не се налага да се излиза навън.

– Ще се наложи да излезем – каза съществото.

– Жалко.

– Аз моля извинения, но първо нека да изслуша нас – каза то и издиша от устата си кълбо розов дим с остра миризма.

– Простуда – каза то. – Път много далечен. Три хиляди светлинна година и осемстотин земни години дотук и обратно. Голям неприятност. Умира крупики.

– Жалко – рече Удалов. – Роднини ли ви се падат?

– Аз да обяснява? – запита съществото.

Удалов кимна, взе лист хартия, автоматична писалка, за да записва, ако се наложи.

– Аз има осем минута. Казвам се Фъва. Аз идва от един планета в констеласьон твърде отдалечен, ваш астроном знае, но вие не знае.

Удалов пак кимна.

– Ние идвал отдавна при вас на Земя. Вземал опити и екземпляри. Малко помагал да строи Хеопсова пирамида и писал „Махабхарата“, индийски епос. Отнасяли се много с уважение, чужд не закачал. Един път взели ваши крупики и закарали на нашта планета.

– Почакайте – прекъсна го Удалов. – Кои са тези крупики?

– Аз забрави ваша дума. Мъничек, сив, с уши, стои под елхичка, скача. Крупики.

– Заек? – запита Удалов.

– Не – възрази съществото. Заек аз знае, и диво, и питомно, и кенгуру знае. Друго животно. Не много важно. Правили опити с генетика, голям отгледали, нова порода. Цялата ни планета с крупики. Много важно в стопанството. Крупики умира – започва икономически кризис. Всеки ден ядем крупик.

„Че какви ще са тези крупики? – блъскаше си ума Удалов. – Може би това са тушканчиките – степните гризачи?“

– Не – отговори съществото на Удаловата мисъл. – Не тушканчики. Много години минали, преди три ден крупики започва да боледуват. И да умират. Всички учени правят опит, няма средство. Средство само при вас, на Земя. Тази сутрин мене ме повикат и казва – лети, Фъва, спаси наш цивилизация. Ясно казал всичко?

– Ясно, ясно – отвърна Удалов. – Само че имам един въпрос: кога, казвате, сте излетели към Земята?

– Днеска. Закуска яде и излетя.

– И колко, казвате, сте прелетели?

– Три хиляди светлинна година.

– Глупости – рече Удалов. – Науката не познава такива скорости.

– Ако се лети направо – не познава – потвърди гостът. – Само че има друг принцип: аз летя във времето.

– Я ми разкажете – помоли Удалов. Той беше много любознателен и винаги се стремеше да научи нови неща.

– Една минута само разкаже, много кратко. Няма време. Ние пътува във времето. Един миг – хиляда години минава.

– Значи, ще кацнете на вашата планета с хиляда години назад.

– Какъв наивност! Не смей да четеш фантастична книжка! Фантастичен писател не познава наука, един от друга краде написано. Да не мисли, че твойто Земя на място стои?

– Не, тя лети около Слънцето.

– А Слънцето?

– То също лети.

– Ето на, обикновен директор на строителна организация, а знае. Писателят Уелз не знае, писател Парнов не знае. Срам и позор! Ако ти скочи в утре, ако скочи с един час напред – изскочиш от камерата, – и под тебе няма никаква Земя – ти си вече в космос, а Земята е отлетяла далеч – под тебе е отлетяла. Толкова просто. А ако аз скоча със сто години напред или назад – Земя през това време е отлетяла далече-далече. А на това място е долетял друг планета или звезда. Ти скочиш – и вече си на друга планета. Само че трябва да се пресмята. Много, много изчисления да прави. Ако сбърка – и карай.

– Край – поправи госта Удалов. Хареса му, че той бил по-умен от известни писатели. – Напред също ли може да се скача?

– Не – отговори съществото. – Време като океан. Което е било – го има, което не е било – още го няма. Ти можеш в този океан да скачаш, да гмуркаш, пак да изплуваш. Много хубаво пресметнал – със сто години назад скачай – една планета. Още петдесет години в друга посока – пак планета. Три пъти скачаш – изплувал отгоре на океана и вече си на Земята. Но всичко много сложно. Не бива всеки ден скачаш. Понякога веднъж на сто години случва се. Понякога три пъти за един час. На мен останал три минути. Иначе няма да може да се прибере у дома.

– Добре – каза Удалов. – Всичко ми е ясно. А тия крупики да не би да са мишките?

– Не, не мишки – каза гостът. – Ще помагаш ли?

– Непременно – отговори Удалов.

– В твой град – каза пришълецът – има един средство. Червен цвете. Расте на прозорец на един бабици.

– На една бабичка?

– Да, бабичка. Номер три, улица „Меркартов“. Цвете трябва да откъсва и да дава на мен. Аз каже благодаря от име на цяла планета. Крупики също ще живее. Също благодаря. Имаш един час време. Аз пак прилетял и вземе цвете.

– Че защо ти самият не купи цветето?

– Не може, бабичка много плаши се. На мене расте три крака. Не може аз да получи. Само на теб всичката надежда...

И в същия миг пришълецът изчезна във въздуха, защото времето му беше изтекло. Изглежда, беше започнал своите скокове във времето, за да се върне на своята планета и да доложи, че е установил контакт с Корнелий Удалов и Корнелий се е съгласил да помогне.

Удалов потърка очи, погледна пак фотъйола, на който току-що седеше пришълецът и разговаряше с него. На фотъйола личеше лека

вдлъбнатина. Значи, всичко това не е било сън и ще трябва да се помогне на братята по разум. Но кои са тези крупики? Може би лисицата? Или полярната лисица?

Удалов се загърна с мушамата си, взе чадъра и излезе. На пришълецата му е добре в неговото силово поле. А Удалов веднага го връхлетя бесен вятър, дъждът го шибаше, дърветата скърцаха. Краката му газеха в тъмни локви, улица „Меркартов“ не е далеч, но минава встрани от центъра на Велики Гусляр.

Докато стигне до номер три, се измокри до кости, обувките му жвакаха, водата се стичаше от тила му под яката. Къщурката беше малка, две прозорчета гледаха към улицата, в оградата се виждаше вратичка. Но преди да влезе в двора, Удалов лекичко почука на осветения прозорец. Перденцето се дръпна настрана и кръгло румено старческо лице се прилепи до стъклото. Удалов се усмихна и тръгна към вратичката. Вдигна мократа студена кука и се ослуша. В къщата беше тихо. В съседния двор яростно залая кученце. Удалов тръгна към разклатената стълбичка и изкачи трите стъпала. Кученцето тичаше край оградата и се задавяше от лай, сякаш вардеше и двете къщи.

Удалов блъсна вратата и тя се отвори тежко, със скърцане и въздишка.

– Има ли някой тук? – запита той любезно и прекрачи в тъмното. В същия миг нещо тежко се стовари върху главата му и той загуби съзнание. Последната мярнала се мисъл беше: „Крупики – това трябва да са катеричките.“

Доиде на себе си в стаята. Тук е светло. Той седи на пейката, опрял гръб на топличката печка, палена, види се, още заранта. Срещу него стои едър човек с пижама и ватенка върху нея. В ръката си държи къса дебела точилка. Носът му е зачервен, а очите – тъжни.

„Все пак крупики трябва да са катеричките“ – мина му отново през ума, връщайки се към действителността, и Удалов опипа тила си. Имаше цицина.

– Прощавайте, ако нещо съм сбъркал – каза мъжът. – Леля Нюша ме повика на помощ. Мислех, че онзи пак се е върнал. С черните очила. Не я оставял на мира, чукал на прозореца, заплашвал: „Дай ми, вика, цветето“. Трябва да е бил някакъв чужденец. Бандит. Но не влязъл вътре. Леля Нюша го прогонила и ме извика на помощ. Друго си е мъж в къщи. Съседи сме, от съседната къща съм.

И едва сега Удалов, прогонил от очите си разноцветните кръгове, забеляза застаналата малко встрани смутена бабичка с румените бузи.

– Нали съм сама жена – рече бабичката. – Лесно могат да ме обертат.

– Така си е – каза Удалов и се ядоса на потайния пришълец.

Значи, той не е дошъл направо при Удалов, отначало се е отбил тук, опитал е да му дадат цветето. И всичко е провалил. Поне да го беше уведолил. Сега заради него ще го боли главата. Може дори и сътресение на мозъка да получи. Случва се. Точилката е тежичка.

– Вода – каза Удалов.

– Нюша, дай вода – каза мъжът и остави точилката на масата.

– А ти, Инокентий, не сваляй очи от него – каза Нюша, запътила се към пруста, където затрополи с канчето, загребвайки вода.

– Не й се сърдете – рече мъжът. – Самотна жена, недоверчива. Много добре знам, че няма какво да се вземе от нея. Ама тя си мисли, че я дебнат.

Удалов погледна към прозореца. Там имаше саксии с цветя. Едно от тях беше отрупано с червени пъпки.

– Да, да – забеляза погледа му мъжът. – Ей заради тия нищо и никакви цветя стана цялата тая неразбория.

Бабата донесе канче вода. Докато Удалов пиеше, тя го огледа от главата до прогизналите крака и не можеше да се разбере дали остана доволна от оглеждането. В очите и все още се таеше подозрение.

– И какво те доведе при мен, драги? – запита тя Удалов. При друг случай Удалов щеше да отложи разговора за другия ден. Не беше удобно сега да иска цветето. Но часовникът показваше, че до завръщането на пришълеца оставаше малко повече от половин час. От тях петнадесет минути ще са нужни, за да се прибере в къщи.

– Минавах оттук – каза Удалов. – Видях, че свети, и реших да се отбия.

– За какво? – попита бабата.

– Е хайде, аз ще си вървя, лельо Нюша – каза едрият мъжага.

– Не, Инокентий, почакай – възрази бабата. – Не ме оставяй сама.

Мъжът въздъхна, разпери ръце, сякаш се извиняваше пред Удалов.

– Чудесни цветя имате – каза тогава Удалов.

– Пак ли? – запита бабата.

– Ами виновен ли съм, че се получава такава съвпадение?

– Може пък да си виновен.

– Жена ми страшно обича цветята – бързо заговори Удалов. Времето минаваше. Пришълецът сигурно бърза вече насам, отминавайки съзвездията и заобикаляйки потоците от метеори. – Утре тя има рожден

ден. И аз реших да и купя нещо необикновено. Така или иначе шестнадесет години вече сме заедно. Ксения се казва жена ми. Ксения Удалова. Аз работя тук, в Гусляр, директор съм на строителната организация.

– Разбира се, чувал съм това име – каза мъжът. – В случай че ти потрябва, лельо Нюша, ще ти помогне със строителни материали.

– Ако е по законен начин, ще помогна – каза Удалов.

Леля Нюша поомекна.

– А етернитови плочи имате ли? – запита тя.

– И етернитови плочи – каза Удалов, макар че те бяха дефицитни.

– А цветето не го продавам – каза леля Нюша. – По-добре идете при съседката ми. Тя има чудесни мушката.

– Мушката и ние си имаме – отвърна Удалов. – Три саксии.

– Ама ти защо мъчиш човека – каза мъжът. – Продай му цветето.

Благодарен ще ти бъде.

– Много ще съм благодарен – потвърди Удалов. – Ей това червеното цвете ми продайте. Ще ви платя, колкото трябва. Като компенсация за удара с точилката по главата. Ами че това си е осакатяване. Мога да се оплача.

– Тъй си е, има право да се оплаче – каза едрият мъжага. – Сто на сто има цицина на главата.

– Имам цицина.

– Е хайде, лельо Нюша, изпълних ти поръчението. Защищавах те. – На мъжagата му се искаше по-скоро да си върви у дома.

Леля Нюша се понатъжи и каза:

– Мислех си, преди да умра, ще се порадвам на цветето. То е едноедничко, в целия град няма да намериш такова цвете. Пък и при дъщерята се канех да замина. В Архангелск. Билетът не е евтин.

– Ще ти платя билета – каза Удалов. – Колко ти трябва?

– Сто рубли – каза старичката и чак зажумя. Чакаше да чуе какво ще отговори Удалов на такова нахалство.

– Сто рубли е недопустимо – каза той.

– Лельо Нюша, срамота – обади се съседът.

– Най-добре ще е направо отгук да ида в дежурната поликлиника – каза Удалов. – Да ми издадат медицинско, че ми е нанесен побой.

– Трийсет и пет и нито копейка по-малко – рече бабичката.

– Ох, лельо Нюша, ти си просто самоубийца.

– Няма как, ще трябва да си вървя – каза Удалов.

– Колко даваш? – запита бързо бабата.

– Давам десет рубли.

- Десет са малко. Саксията само струва десет.
- Тогава няма да взема саксията.
- Че на мен не ми трябва саксия без цвете.
- Дванайсет рубли – толкоз пари имам в себе си.
- А ще вървиш ли в поликлиниката?
- Няма да ида.
- Ами етернитови плочи ще ми намериш ли?
- Ще се помъча.

Леля Нюша въздъхна и рече:

- Вземай го и си върви по живо, по здраво.

Удалов извади парите от джоба си. Добре, че ги беше взел. Преброи ги – две петачки, една рубла и деветдесет копейки. Леля Нюша го накара да обещае, че на другия ден ще ѝ занесе десетачето, и Удалов обгърна тежката прашна саксия.

Излязоха от къщата заедно със съседа. Той загръщаше ватенката си и вдигаше като птица босите си крака с чехлите. Изпроводи Удалов до вратичката, отвори я. От пруста се чу как бабичката щракна резето.

– Чувай – каза тромавият мъжага на сбогуване, – всичкото това за жена ти беше лъжа, нали? Защо даде дванайсет рубли за едно нищо и никакво цвете? На мен можеш да кажеш, никому нищичко няма да обада.

– А бе какво да ти кажа – отвърна Удалов, отмествайки с глава клоните, за да не му пречат да вижда. – Все едно, няма да ми повярваш. На една планета измират крупиките. Само с това цвете могат да ги излекуват. И затуй се обърнаха към мен за помощ.

- Ахъ – каза мъжът. – Виж това вече е за вярване.

А когато Удалов се беше вече отдалечил, шляпайки през локвите, той запита:

- А какво представляват тези крупики?

– Не знам! – отговори Удалов. – Били сиви, пухкави, казват те, под храстите се гушели.

- Трябва да са питомни зайци – каза мъжът.

– Възможно е – отвърна Удалов и забърза към къщи, притискайки към гърдите си тежката саксия, защото беше хлъзгаво.

Пришълецът го очакваше пред дома му, на улицата, под дървото.

– Взе ли го – попита той, излизайки от сянката. – Благодаря огромно. Не можех да вляза у вас в къщи. Твойто жена дошла.

Удалов остави саксията с цветето на земята.

- Питайте ли вашите там кои са тези крупики? – запита той.

– Не, не успях – отвърна пришълецът. – Такъв трагедия. Надеждата е на мен и на вас.

И бързо започна да къса червените пъпки от клончетата.

– Няма ли да вземете цялата саксия?

– Не ще мога да се промъкна през пространствено-временния континиум със саксията. Няма никаква възможност.

– Ако знаех, щях да ги окъсам. А кажете, да не би крупиките да са катеричките?

– Не. Аз трябва да полети. Голямо благодаря. Знаете ли, наш планета ще издигне на вас голям паметник. Колко три боя. Аз вече направи снимки. Как вървите през дъжд и буря и държите в ръка червено цвете.

– Благодаря – каза Удалов. – Само една подробност, ако позволите. Знаете ли какво се получи: дадох всичките си пари за това цвете, а утре трябва да платя разни вноски.

– Ох, какъв позор за нашто планета! То се знае, всичките пари аз тебе давам. Съвсем забравил. Ето, вземи. Долари. Три хиляда долари.

– Да не сте се побъркали – възрази Удалов. – За какво ми са долари? Дал съм дванадесет рубли. По-точно единадесет рубли и деветдесет копейки. Може би намирате, че съм платил много за цветето, но сами разбирате – нямаше време. Иначе то не струва повече от четири рубли, и то със саксията.

– То струва сто милиона ваши рубли.

– Не ми трябва на мен повече. Стигат ми дори седем-осем рубли – каза Удалов.

– Вземи долари – препираше пришълецът. – Друга пари у мене няма. След три години пак ще бъде удобен положение на планетата и аз ще дойде и ще дава тебе рубли. А сега вземи долар.

Удалов се готвеше да възрази, но пришълецът му пхна в ръката пачка шумолящи банкноти и извика:

– Благодаря! Снимка на паметник ще донесе при следващо идване!

И изчезна.

Удалов въздъхна и тръгна към къщи.

Ксения не си беше легнала, чакаше го. Посрещна го с упреци и не му позволяваше да се съблече, настояваше да си признае с кого е бил на среща.

– Не съм бил на никаква среща – каза Удалов, а същевременно си мислеше: „А може би крупиките да са слонове или леопарди? Нали не се знае под какво дърво се гуши този сивичък и с ушенца? Може да е под баобаб?“

– Изляза ли от къщи – продължаваше да се ядосва Ксения, – и ти веднага изчезваш.

– Не се ядосвай – отговори Удалов, като не преставаше да мисли за крупиките.

– А какво е това в ръцете ти? – запита Ксения, втренчила очи в пачката долари.

– Ами нищо, долари – отвърна той и подаде доларите на жена си.

– Ох, какво ни сполетя – каза Ксения и заплака.

КРАЙ

© Кир Буличов
© 1982 Донка Станкова, превод от руски

Кир Бульчѐв
Надо помочь

Сканиране и разпознаване: Мандор, 2000
Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

ГУСЛЯРСКИ ИСТОРИИ. 1982. Изд. Георги Бакалов, Варна. Биб. Галактика, No.32
[Сборник] разкази. Превод от руски: Донка Станкова [оригинала не е указан].
Съставител: Агоп МЕЛКОНЯН. Предговор: Човекът с две лица, Агоп МЕЛКОНЯН –
с.5–9. Художник: Текла АЛЕКСИЕВА. Печат: ДП Балкан, София. Формат: 70×100/32.
Печатни коли: 14. Страници: 224. Цена: 1.50 лв. Съдържание:

Такан за децата на нашата земя – с.11;
Така започват наводненията – с.24;
Аз пръв ви открих – с.37;
Повреда на линията – с.55;
Избор [Выбор] – с.75;
Увод – с.92;
Връзки от личен характер – с.98;
Трябва да се помогне – с.113;
Два вида телепортация – с.126;
Данаев дар – с.134;
Космически десант – с.143;
За любовта към безсловесните същества – с.153;
Недостойният богатир – с.167.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1224>]